

(Özet)
TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU'NUN KABULÜ

Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun Kabulü; adlı konferansa konuşmacı olarak katılan **Prof. Dr. Halil İbrahim Ülker** konuyla ilgili şunları dile getirdi: Tanzimat'la beraber bizim toplumda ikili formasyon oluştu yani yeni geleneksel kurumlar, bir de Avrupa'da bitirmiş özenilen yeni kurumlar, bu yargıda, eğitimde birçok alanda böyleydi. O nedenle Tanzimat'tan beri süren bir ikilik Osmanlı'dan Cumhuriyete devrediliyordu. Aslında yeni bir ulusal üniter devlet kurma çabasıyla Atatürk ve arkadaşları bu Misak-i Milli dediğimiz hadiseyi üçayak üzerine oturtmaya çalıştılar. Birincisi: Maarif konusunda eğitim konusunda Tevhid-i Tedrisat; demokratik, laik, ulusal ve Türkçe bir eğitim sistemini kurma, ikincisi ekonomik düzeyde yapılar, Üçüncüsü yargıda ulusal ve bağımsız bir yargı oluşturmak. Tabii bütün bunlar laik ulusal üniter bir devlet oluşturmak için gerekli üç koşul idi. Eğitimin bireysel, toplumsal birçok hedefi var bunlardan bir tanesi de siyasal. Yani iyi tüketici yetiştirmek, iyi üretim, bir de eğitimde toplum kendini yeniden üretir.

Atılım Üniversitesi Öğretim Görevlisi Assist. Prof. Dr. Reşat Öztürk ise şu sözleriyle konuya devam etti: 1924 yılında Mustafa Kemal Samsun'da öğretmenlere yapmış olduğu bir konuşmada şunları diyor, bu çok önemli bir ilke: Eğitim bir milleti ya özgür bağımsız şanlı yüksek bir toplum haline getirir ya da bir milleti esaret ve yoksulluğa sürükler. Eğer biz bugün fukaralık içerisinde isek açmazlar içerisinde isek Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nu iyi algılamalıyız. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun öngördüğü oranda bir eğitim politikası belirlemediğimizden bunlar oluştu. Mustafa Kemal ulusal bütünlüğü eğitimle özdeş hale getirmiştir. Yani hiçbir zaman eğitilmeyen bir toplumun özgür ve bağımsız olamayacağı anlayışıdır. Çünkü Mustafa Kemal Türk gençliğine akıl ve bilimi rehber olarak vermiştir. Ben size kalıplaşmış hiçbir kural hiçbir ayet bırakmıyorum. Ben size manevi miras olarak akli ve bilimi bırakıyorum. Eğer siz aklın ve bilimin yolunda yürüyorsanız. Siz benim manevi mirasçılarımısınız, diyor. Sakarya Meydan Muharebesi'nin hazırlıklarının yapıldığı günlerde Polatlı'da top sesleri atılırken Ankara'nın yüreği ağzında Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretleri Ankara'da Öğretmenler Kongresini toplamış. Yani Ankara'nın işgal edilmesi tehlikesi var. Ankara'nın varsıl insanları Kayseri'ye kaçıyor. Ama Mustafa Kemal ulusun siyasi bağımsızlığı yanında kültürel bağımsızlığını öne çıkartmanın da çok önemli olduğunu düşünüyor ve Ankara'da Öğretmenler Kongresini açılış konuşmasını yaptıktan sonra cepheye gidiyor. Yani sahip olduğumuz her şeyi o yüce değere borçluyuz.

Assoc. Prof. Dr. Hasan Ünder: Tevhid-i Tedrisat Yasası Müslüman nüfus içinde ortaya çıkan Tanzimat'tan biraz daha geriye doğru götürebileceğimiz, Mektep Medrese ikiliğine son vermek için konulmuş Tevhid-i Tedrisat ilkesinin bir ögesidir. Diğerleri nelerdir? Farklı insan yetiştiren bütün benzer insan yetiştirmeye yönelik bütün yasalar, uygulamalar Tevhid-i Tedrisat ilkesi içine dahil edilebilir. Mesela yabancı okullardan söz etti Reşat Bey, 1923 yılından itibaren yabancı okulları kontrol altına alabilmek için, çünkü Osmanlı İmparatorluğunu dinlemiyorlar kendi kafalarına göre gidiyorlardı. Pek çok tamim çıkıyor. Hatta 1924' de protesto ediyorlar hükümeti. Hükümet onları kapatıyor. Hükümetin dedikleri yapıncaya kadar mücadele devam ediyor.

Son konuşmacı **Dr. Niyazi Altunya:** konuya şu sözleriyle son verdi: Bugün üç devrim yasasının çıkışının 85 yılı 3 Mart 1924 günü birkaç saat içerisinde aynı paketin unsurları olan üç tane yasa. Birisi Evkaf ve Şeriye Vekaleti Türkçesi Din İşleri ve Vakıflar Bakanlığı'nın kaldırılması, ikincisi Tevhid-i Tedrisat Kanunu eğitimin birleştirilmesi, üçüncüsü de Hilâfetin Kaldırılması bunları ilkokuldan beri okuyarak geldiniz biliyorum. Tabii bu devrim kanunları anayasanın ve tutucuların söyleyişle İnkılâp Kanunları bu kadar değil Cumhuriyet'in ilk on yılı boyunca çıkarılmış bir düzineden fazla yasa ve bunlara dayalı olarak çıkarılmış bir takım kararnamele de var.